

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 37

2025 m. liepa

ŠEIMA KIEKVIENAM VAIKUI: LIETUVA KURIA NAUJĄ GLOBOS SISTEMĄ

Lietuvoje vyksta esminis posūkis – vietoj vaikų gyvenimo institucijose siekiama sukurti galimybes augti tikrose šeimose. Tuo rūpinasi visos šalies savivaldybės, šimtai specialistų ir globėjų, o visa iniciatyva finansuojama iš ES lėšų.

Lietuvoje prasideda viena reikšmingiausių socialinės apsaugos reformų per pastaruosius dešimtmečius. Po ilgus metus trukusios priklausomybės nuo didelių vaikų globos įstaigų, dabar valstybė žengia kryptingą žingsnį link šeimos pagrindu grindžiamos vaikų globos.

Tai nėra simbolinė iniciatyva – tai realus, struktūrinis pokytis, kuris remiasi ir tarptautine praktika, ir vietos bendruomenių įsitraukimu. Pokyčiui įgyvendinti pasitelktas Europos socialinis fondas plius (ESF+), skyręs net 11,9 mln. eurų šios naujos globos sistemos įtvirtinimui.

Tikslas aiškus: kiekvienas vaikas, negalintis augti su biologiniais tėvais, turi turėti galimybę augti ne globos įstaigoje, o rūpestingoje, saugioje šeimoje. Tokia šeima gali būti biologinių giminių, globėjų ar net įvaikintojų – svarbiausia, kad ji kurtų meilės ir atsakomybės santykį.

Šis procesas yra ne tik socialinė, bet ir vertybinė pertvarka, kurios centre – vaiko teisė į vaikystę be vienvietės, be sterilios aplinkos, be nuasmeninimo.

Globos centrai – vietos, kur vaikų likimai keičiami iš esmės

Kad pokytis būtų tikras, jis turi vykti ne vien sostinėse koridoriuose, o kiekvienoje Lietuvos savivaldybėje, kiekviename miestelyje ar kaime, kur gyvena vaikai. Todėl projektas apima net 60 savivaldybių, kuriose įsteigti 66 globos centrai.

Sie centrai – tai ne tik administracinės įstaigos. Jie tapo emocinės paramos, kompetencijų ir bendruomeniškumo šerdimi. Čia kiekviena globėja (ar būsimoji globėja) gali kreiptis ne tik dėl informacijos ar dokumentų, bet ir dėl labai žemiško, žmogiško poreikio – palaikymo.

Vaikų gerovė priklauso nuo suaugusiųjų palaikymo sistemos – būtent globos centrai šią sistemą ir kuria. Jie buria ne tik globėjus, bet ir savanorius, socialinius darbuotojus, nevyriausybines organizacijas, vietos bendruomenes. Tai – bendras tinklas, kuris augina naują požiūrį į vaikų globą.

Globoti – tai ne tik priimti, bet ir būti lydimam

Vaiko atėjimas į šeimą – tai visada pokytis, kartais – didžiulis iššūkis. Todėl svarbu, kad globėjai niekada nebūtų palikti vieni. Projektas remiasi principu: pagalba globėjui turi prasidėti ne tada, kai kyla bėdų, o nuo pirmos dienos.

Pasak globos specialistų, didžiausia sėkmė yra ne tada, kai vaikas gerai elgiasi, o kai globėjas drąsiai prašo pagalbos, nes žino, kad jam padės.

„Nesijaučiame kaip sistema. Jaučiames kaip šeima, kuriai padeda kita šeima – profesionalų šeima“, – pasakoja viena globėja iš Marijampolės.

Globoti vaiką – iššūkis, kuriam turi būti pasiruošta: sistema, kuri veikia

Rūpintis vaiku, kuris jau patyrė traumą, netekčių, nestai-

tai ir daroma: visoje Lietuvoje vyksta mokymai, susitikimai, konsultacijos specialistams – socialiniams darbuotojams, psichologams, koordinatorių komandų nariams.

Regioniniai tinklai tapo puikia terpe keistis žiniomis ir kurti vieningą supratimą, ką reiškia gera globa. Specialistai tampa ne konkurentais tarp savivaldybių, o bendraminčiais.

„Šis projektas padėjo man augti tiek profesinėje, tiek asmeninėje srityje. Dabar tikrai

nes jie dalijami, o ne slepiami. Projektas augina naują požiūrį – kad klausti pagalbos nėra silpnumo ženklas, o brandžios globos požymis.

Šventė, kuri keičia požiūrį – ne tik vaiko, bet ir visuomenės

Vaikų globos tema ilgus metus buvo apipinta tyla, mitais ar net neigiamais stereotipais. Kad tai pasikeistų, būtinas ne tik darbas su vaikais ir šeimomis, bet ir viešas, sąmoningas kalbėjimas visuomenei.

– institucijose. Šeimos globos centrai – tiek artimos giminės, tiek profesionalūs globėjai – padeda integruoti ir palaikyti globėjus. Tačiau nuo 2018 m. galima pastebėti globėjų skaičiaus sumažėjimą (~1,7 proc. per metus), tad nors sistema pasikeitusi į šeimas, ji susiduria su apribotu globėjų rezervu.

Vokietija: pusiausvyrą tarp globos ir institucijų

2021 m. Vokietijoje: ~128 000 2021 m. Vokietijoje: ~128 000 vaikų gyveno globos namuose, ~87 300 – šeimose su globėjais;

Tai rodo gerą pusiausvyrą: beveik pusė vaikų – šeimose. Globėjai gauna valstybės finansinę paramą už laiką ir išlaidas. Tačiau tuo pat metu trūksta ikimokyklinio sektoriaus specialistų, viršijamas vaikų ir darbuotojų skaičius darželiuose, o tai gali paveikti tinklo efektyvumą.

Danija: prioritetas – šeima prieš instituciją

Danijos sistema teikia pirmenybę šeimoms, ypač biologinių artimųjų ir „network“ globos formai. Jei tai neįmanoma, vaikai būna skiriami dirbančioms globėjų šeimoms. Prieš jiems užaugant institucijose, globėjai apmokami ir gauna kompensaciją. Tačiau sistema patiria krizę: kas trečias vaikas pakeitė globėjų šeimą ir egzistuoja kultūrinio šalių skirtumo problema (pvz., Grenlandijos atvejais).

Latvija: pereinamasis etapas

2017 m. Latvijoje iš 6 669 globojamų vaikų: 1 173 – globojamų šeimose (18 proc.), 4 459 – institucijose (67 proc.) Tačiau nuo 2018–2019 m. vyksta transformacija: 16 regioninių centrų kuria šeimas, įskaitant krizių globėjus ir specializuotus globėjus vaikams su specialiais poreikiais.

Čekija: reforma su rūpesčiais

Čekijoje iki šiol vaikai iki 3 metų dažniau patenka į institucijas, nei globojami šeimose. ~1 200 vaikų per metus – daugiausia ikimokyklinio amžiaus – patenka į globos namus. Reforma orientuota į deinstacionalizavimą – pereinamą į šeimas, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko interesą.

Išvada ir galimas kelias Lietuvai

Visose minėtose šalyse pastebima tendencija: šeimos globa kyla į svarbiausią vietą, remiantis keliais bendrais principais:

Lietuva jau žengė reikšmingą žingsnį, tačiau papildomos priemonės gali įtvirtinti sistemą:

- Kultūrinės kompetencijos mokymai;
- Specifinė parama „krizių globėjo“ modelio integracijai;
- Darbo laiko kompensavimas;
- Ikimokyklinukų prioritetas globojant;
- Regioniniai kompetencijų centrai.

„Europos Pulsas“ informacija

Nuotrauka <https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/projects/family-every-child-supporting-foster-families-lithuania>

bilumo ar smurto – tai ne tik didelė atsakomybė, bet ir emocinis krūvis. Globėjai – tai ne superherojai, o žmonės, kuriems reikia žinių, atjautos ir stipraus palaikymo tinklo. Todėl viena pagrindinių projekto dalių – pagalbos paslaugų plėtra visoje Lietuvoje.

Globėjams ir globojamiems vaikams teikiama: psichologinė pagalba, psichoterapija, reikalinga giluminėms traumoms gydyti, emocinis palaikymas, įskaitant bendravimą su kitais globėjais per savipagalbos grupes, specializuoti mokymai, kaip atpažinti vaiko poreikius ir reaguoti nekenkiant nei jam, nei sau.

Tai reiškia, kad globėjas niekada nelieta vienas su klausimais: „Ką daryti, jei vaikas netiki, kad jį galima mylėti?“ arba „Kaip padėti jam užmigti, kai naktimis jį kankina košmarai?“ – atsakymai ieškomi kartu.

Specialistai stiprėja – o tai reiškia stipresnę sistemą visiems

Nepakanka padėti tik globėjams – turi būti stipri ir profesionali pagalbos grandinė. Būtent

jaučiu, kad galiu padėti ne tik vaikui, bet ir suaugusiajam, kuris jį globoja“, – sako globos centro darbuotojas iš Klaipėdos.

Kuo stipresnė pagalbos sistema – tuo saugesnis vaikas ir ramesnis globėjas. Tai nėra viena įstaiga – tai gyvas bendradarbiavimu pagrįstas tinklas, kurio nariai vieni kitiems – resursas, ne konkurencija.

Tinklas, kuris laiko ne tik vaiką – bet ir visą šeimą

Vaikų globos situacija gali pasikeisti per akimirką. Baimės, elgesio krizės, sugrįžę prisiminimai – visa tai dažnai iškyla be įspėjimo. Todėl projektas siekia užtikrinti ne tik vienkartinę pagalbą, bet nuolatinį, gyvą, pasitikėjimu grįstą santykį tarp globėjo ir specialistų.

„Mūsų globos centro darbuotoja tapo šeimos dalimi. Ne ta, kuri sėdi už stalo per Kalėdas, bet ta, kuri visada atsako į žinutę 23 valandą vakare, kai verkiame visi trys: aš, vyras ir vaikas“, – pasakoja viena globėja iš Vilniaus rajono.

Tokie ryšiai formuoja bendruomenę, kurioje net sunkumai tampa šiek tiek lengvesni,

šios savaitės kulminacija – Globėjų diena, minima liepos pradžioje. Tai proga ne tik padėkoti globėjams, bet ir paskatinti naujus žmones žengti pirmą žingsnį link globos.

„Tai – ne tik šventė. Tai – visuomenės brandos testas. Ar mokame švęsti rūpestį, o ne tik sėkmę?“ – klausia vienas savanoris iš Marijampolės.

Vasaros festivalis „Vaikai yra vaikai“ tapo emociniu šios reformos akcentu – jis suburia šeimas, kurios globoja, žmones, kurie palaiko, ir visuomenę, kuri nori būti šviesesnė. Festivalis šiemet vyks jau penktą kartą.

Šalių palyginimas: šeimos globa kaimyninėse šalyse

Lietuvos pamainai šeimos globos sistemoje galima pasisemti įžvalgų iš kaimyninių ir geografiškai artimų šalių patirties: Lenkijos, Vokietijos, Danijos, Latvijos ir Čekijos. Štai kas juos sieja, ir kur yra skirtumų:

Lenkija: dvi skirtingos globos formos

Lenkija skiria šeimos globą ir institucinę globą. 2020 m. šalyje buvo apie 71 500 globojamų vaikų: 55 500 – šeimose, 16 000

Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrybinių konkursų laimėjo režisieriaus Jauniaus Juodelio eskizas „Balta drobulė“

Kultūros ministerijos ir Varėnos rajono savivaldybės kasmet organizuojamo Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrybinių konkursų komisija 2025 m. laimėtoju išrinko teatro „Utopia“ pateiktą eskizą pagal Antano Škėmos romaną „Balta drobulė“ (režisierius Jaunius Juodelis). Vadovaudamasi konkurso nuostatais spektakliui sukurti Kultūros ministerija skirs 20 275 eurus.

„Eskizas vystomas kaip vizualinės dramaturgijos eksperimentas, kuriame tekstas jungiamas su kūnu, šviesa, objektu, ritmu, choreografija ir garso struktūra. Jame pristatoma pagrindinė spektaklio tema – žmogaus tapatybės praradimas, atsiveriantis per vidinės

savasties fragmentaciją, trauminę atmintį, šeimos įrašytą gėdą ir bandymą įsirežti į pasaulį, surasti jame savo vietą ir save patį. Šios temos plėtojamos nenaratyvine, o asociatyvia logika: kiekviena scena – tai vizualinė skeveldra, kurioje Garšva veikia kaip pasą-

moninis žmogaus architektas. Kiekvieną jo sluoksnį gali įkūnyti vis kitas aktorius – taip atskleidžiamas AŠ trapumas, vidinės tapatybės daugiabalsiškumas“, – pažymi teatro „Utopia“ direktorius Jonas Kuprevičius.

Šiomet Dalios Tamulevičiūtės lietuvių autorių scenos meno kūrybinių konkursui parodyti aštuoni darbai. Juos vertino Valstybės scenos meno įstaigų asociacijos atstovės Elona Bajorienė, Giedrė Vosylienė, Nevvyriausybinių scenos meno organizacijų asociacijos atstovai dr. Rusnė Kregždaitė, Jonas Tertelis, Varėnos rajono savivaldybės atstovė Laima Debutienė bei kultūros ministro pasirinkti atstovai Margarita Alper ir Oskaras Koršunovas.

Komisijai pirmininkavęs režisierius O. Koršunovas pastebėjo, kad kūrybinės grupės ir atlikėjai buvo puikiai pasiruošę konkursui, mažiausiai trys darbai buvo verti tapti spektakliais. „Laureatas Jaunius Juodelis eskizu „Balta drobulė“ sužavėjo komisiją savita režisūrinio mąstymo kryptimi, originalia interpretacija, sceniniais

vaizdais, bylojančiais pamatinius dalykus“, – teigė O. Koršunovas.

Be laimėtojo, didelio komisijos dėmesio sulaukė Gretos Štiormer dokumentinės pjesės eskizas „JAV DIPUKAI“ (aut. Gabrielė Labanauškaitė) bei Pauliaus Markevičiaus dramos spektaklio eskizas „Pas mus šventė“ (aut. P. Markevičius).

„Džiaugiamės galėdami šiuo konkursu inicijuoti naujų scenos meno kūrybinių pagal lietuvių literatūrą kūrimą, suteikti pasitikėjimą jauniems kūrėjams bei juos paskatinti ieškoti savitos teatrinės kalbos. Konkursas ištis svarbus, nes skatina nevyriausybinių sektorių iš visos Lietuvos aktyviai dalyvauti ir ieškoti bendradarbiavimo, partnerystės su valstybės teatrais naujiems spektakliams sukurti. O didiesiems teatrams tai gera proga sutikti naujų talentų bei atrasti naujų projektų lietuvių autorystės pagrindą“, – akcentuoja kultūros viceministrė Edita Klaunauškaitė.

Dalios Tamulevičiūtės premija įsteigta 2009 m., siekiant puoselėti lietuvių literatūros

autorių kūrybą Lietuvos teatrų scenose. Pirmiesiems konkursams buvo pateikiami dramos kūrybinių eskizai. Atrinkus geriausią eskizą, buvo skiriama premija spektakliui sukurti. Nuo 2011 m. premija teikta už geriausią sukurto spektaklį jo kūrybinei grupei. 2016 m. pradžioje pakeisti nuostatai – dabar vėl vertinami eskizai. Spektakliui sukurti Kultūros ministerija skiria 20 275 eurus, monospektakliui – 8 690 eurų. Spektaklis pagal jį laimėjusią paraišką turi būti suvaidintas Dalios Tamulevičiūtės vardo profesionalių teatrų festivalio atidaryme Varėnoje.

Kultūros ministerijos įsteigto Dalios Tamulevičiūtės konkurso laimėtojas apdovanojamas ir jam įteikiamas atminimo ženklas per režisierės gimimo dieną – rugsėjo 30-ąją.

Organizatorių nuotraukoje – laureatai ir komisijos nariai

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/dalios-tamuleviciutes-lietuviu-autoriu-scenos-meno-kuriniu-konkursu-laimėjo-teatro-utopia-eskizas/>

Kultūros ministras su Japonijos ambasadoriumi aptarė kultūrinio bendradarbiavimo rezultatus ir planus

Sėkmingai plėtojami Lietuvos ir Japonijos kultūriniai ryšiai, M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių paminėjimo Japonijoje projektai, Lietuvos ir Japonijos muziejų bendradarbiavimas, Lietuva pasaulinėje parodoje „EXPO 2025“ Osakoje, Ukrainos atstatai – šie ir kiti abipusio bendradarbiavimo klausimai aptarti kultūros ministro Šarūno Biručio susitikime su senesniai Lietuvoje darbą pradėjusiu Japonijos ambasadoriumi Shinsuke Shimizu.

„Japonija yra strateginė Lietuvos partnerė Azijos regione, svarbiausia partnerė kultūros srityje. Tam, kad puoselėtume šią partnerystę, esame įsteigę kultūros atašė pareigybę Japonijoje. Lietuvos meno kūrėjai, kultūros specialistai, kultūros organizacijos Japoniją taip pat įvardija kaip prioritetinę valstybę ir patikimą partnerę. Naujausias bendradar-

biavimo pavyzdys – žymiausia pasaulyje japonų kompanija „Nagata Acoustics“ Vilniuje stato mai Nacionalinei koncertų salei – Tautos namams projektuoja akustiką. Labai tuo džiaugiamės“, – sakė kultūros ministras.

Ministras ir ambasadorius pažymėjo, kad abi šalys ypač suartino istorinę asmenybę vicekonsulas Čijunė Sugihara ir jo atminimas.

Ši bendra istorinė atmintis yra sėkmingai puoselėjama per glaudžią Kauno ir Japonijos Jaocu miesto partnerystę, apimančią abiejuose miestuose veikiančius Sugiharos muziejus ir kasmetinius kultūrinių mainų renginius.

Susitikime dėmesys skirtas dviem svarbioms Lietuvos iniciatyvoms. Aptartas Lietuvos dalyvavimas pasaulinėje parodoje „EXPO 2025“ Osakoje ir nacionalinio paviljono kultūrinės programos pristatymas. Taip pat kalbėta apie plataus masto M. K. Čiurlionio 150-ųjų gimimo metinių paminėjimą Japonijoje – 2026 m. planuojamą didelę menininko kūrybos parodą Nacionaliniame Vakarų meno muziejuje Tokijuje bei Tokijo menų universiteto rengiamą mokslinį simpoziumą.

Taip pat aptartas vykstantis muziejų bendradarbiavimas – vykdyti svarbiausių Lietuvos muziejų – Lietuvos nacionalinio muziejaus, Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus, Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus vadovų vizitai Japonijoje bei megzti kontaktai su Tokijo šiuolaikinio meno muziejumi, Kioto nacionaliniu modernaus meno muziejumi, Kioto tarptautiniu manga muzie-

jumi, Setouchi meno trienalė ir kitomis reikšmingomis kultūros institucijomis. Minėta Nacionalinėje dailės galerijoje 2024 m. surengta paroda „Nuo Ukiyo-e iki manga ir anime“ ir 2024 m. Tremčių muziejuje Tokijuje (Memorial Museum for Soldiers, Detainees in Siberia, and Postwar Repatriates) atidaryta Lietuvos nacionalinio muziejaus paroda apie lietuvių tremtis. Ši paroda galėtų būti praplėsta ir japoniška tematika, tokiu būdu supažindinant abiejų šalių visuomenes su sudėtinga panašumų turinčia abiejų šalių istorija bendrame muziejiniame projekte.

Ministras taip pat pabrėžė, kad vienas svarbiausių jo prioritetų yra atskleisti kultūros vaidmenį stiprinant visuomenės atsparumą ir kritinį mąstymą, o atminties institucijų parodos šiuo požiūriu yra itin svarbios.

Taip pat susitikime aptarta Ukrainos atstatymo klausimo svarba. Kultūros ministras pažymėjo labai svarbų Japonijos indėlį į UNESCO Paveldo skubios pagalbos fondą (HEF) ir Ukrainos paveldo reagavimo fondą, kurių lėšomis yra finansuojamos patirtos žalos kultūros paveldui stebėsenos iniciatyvos, skubios pagal-

bos teikimas, ilgalaikių atkūrimo planų rengimas, techninė pagalba. Taip pat informavo apie Lietuvos teikiamą pagalbą Ukrainos kilnojamos kultūros vertybėms, Ukrainos kultūros srities specialistų kompetencijų tobulinimo programą Lietuvos kultūros institucijose – muziejuose, bibliotekose, archyvuose. Ambasadorius pažymėjo, kad Japonija ketina aktyviai dalyvauti Romoje netrukus vykiančioje Ukrainos atstatymo konferencijoje ir remti projektus, susijusius su Ukrainos atstatymo planais.

Susitikime kalbėta, kad tvirtas pagrindas bendradarbiavimui – 2021 m. pasirašytas Lietuvos ir Japonijos vyriausybės memorandumas dėl mainų ir bendradarbiavimo kultūros srityje. Sutarta ir toliau palaikyti glaudų dialogą, stiprinant kultūrinius mainus ir telkiant ambasados pagalbą tiek skleidžiant informaciją apie būsimus Lietuvos kultūros renginius Japonijoje, tiek pristatant Japonijos kultūrą Lietuvoje.

Daugiau informacijos: <https://lrkm.lrv.lt/lt/naujienos/kulturos-ministras-su-japonijos-ambasadoriumi-aptare-kulturinio-bendradarbiavimo-rezultatus-ir-planus/>

Atnaujinti dažniausiai užduodami klausimai apie žemės išpirkimą „Rail Baltica“ projektui

Plečiantis europinio geležinkelio „Rail Baltica“ linijos įgyvendinimo darbams, Susisiekimo ministerija kartu su projektą Lietuvoje įgyvendinančia LTG grupės bendrove „LTG Infra“ atnaujino atsakymus į dažniausiai gyventojų užduodamus klausimus apie žemės išpirkimą visuomenės poreikiams.

Dažniausiai užduodami klausimai skelbiami Susisiekimo ministerijos svetainėje ir oficialiame „Rail Baltica“ puslapyje.

„Dažniausiai užduodamų klausimų ir atsakymų sąrašą pateikiama svarbiausia informacija – nuo žemės išpirkimo, iki kompensacijų už statinius, sodinius ar želdinius. Siekiame,

kad kiekvienas gyventojas būtų kuo geriau informuotas apie „Rail Baltica“ projekto eigą ir aiškiai žinotų savo teises bei galimybes šiame procese“, – teigia susisiekimo ministras Eugenijus Sabutis.

Žemės išpirkimas visuomenės poreikiams jau vyksta Kauno geležinkelio mazge, taip pat Kauno ir Panevėžio infrastruktūros priežiūros depų teritorijose bei ruože Ilesia (Kaunas) – Lietuvos ir Lenkijos valstybių siena. Pagrindinės linijos atkarpoje nuo Kauno iki Lietuvos ir Latvijos sienos šis procesas jau baigtas. Laukiama ir paskutinio – Kaunas–Vilnius – specialiojo plano.

„Naujos infrastruktūros suplanavimas – sudėtingas, apgalvotas procesas, šis klausimas jautrus ne vienam Lietuvos gyventojui. Statant geležinkelio liniją susisiekimo keliai formuojami taip pat pastatant naujus tiltus, vidukus, perėjas. Planuodami kiekvieną būsimos infrastruktūros centimetrą konsultavomės su gyventojais, kurie geriausiai žino vietos poreikius – siekėme atliepti tiek greitojo geležinkelio techninius reikalavimus, tiek kiekvieno gyventojų situaciją“, – sako LTG grupės generalinis direktorius Egidijus Lazauskas.

Tarp svarbių žinotinų klausimų – klausimas, kaip nustatoma

išperkamo nekilnojamojo turto rinkos vertė. Nuostolių už gyvenamąjį namą suma apskaičiuojama atliekant individualų turto vertinimą bent dviem turto vertinimo metodais ir atlyginama ta vertė, kuri yra didesnė.

Taip pat statant naują namą, remontuojant esamą arba gerinant gyvenamąją aplinką, gali būti kompensuojamos ir šios patirtos išlaidos – tam rekomenduojama kaupti išlaidų apskaitą ir jas patvirtinančius čekius, sąskaitas, kvitus.

Žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros paprastai trunka nuo 22 iki 30 mėn. Pasirašius žemės ar (ir) nekilnojamojo turto išpirkimo visuome-

nės poreikiams aktą, kompensacijos išmokamos per 10 d. d.

„Rail Baltica“ – strateginis LTG grupės ir Europos Sąjungos bei didžiausias geležinkelių infrastruktūros projektas Baltijos šalių istorijoje, kurį įgyvendinant bus nutiestas elektrifikuotas europinio standarto geležinkelis, sujungiantis Lietuvą, Latviją ir Estiją su Vidurio bei Vakarų Europa, užtikrinsiantis regiono integraciją, civilinį ir karinį mobilumą.

Už šį turinį atsakingas tik autorius. Europos Sąjunga neatsako už galimą jame pateiktos informacijos naudojimą.

Daugiau informacijos: <https://rail-baltica.lt/apie-projekta/>

Daugiau nei 1 600 jaunų europiečių dalijasi patirtimi dalyvaudami ES jaunimo programose

© Photo by Helena Lopes. Unsplash

Daugiau nei 1 600 „Erasmus+ Youth“ ir „Europos solidarumo korpuso“ savanorių dalijasi savo pasakojimais apie nuotykius, mokymąsi, atradimus ir užmegztus ryšius. Kodėl? Todėl, kad jie norėjo paskleisti žinią ir įkvėpti kitus prisijungti prie Europos Sąjungos jaunimo programų. Kai šie jauni europiečiai pildė paraiškas dalyvauti „Erasmus+“ jaunimo mainuose ar „Europos solidarumo korpuse“, jie tikėjosi įgyti tam tikrų žinių – bet pažvelgę atgal suprato, kad gavo kur kas daugiau nei tikėjosi.

Jau daugiau kaip 35 metus „Erasmus+“ jaunimo programa suteikia jauniems žmonėms visoje Europoje galimybę įgyti naujų įgūdžių, išplėsti požiūrį ir peržengti savo komforto zoną. „Europos solidarumo korpusas“, taip pat finansuojamas Europos Sąjungos, buvo pradėtas siekiant panašių tikslų – suteikti daugiau

progų jaunimui mokytis per savanorystę ir solidarumo projektus tiek užsienyje, tiek savo bendruomenėse. Abi programos padėjo tūkstančiams jaunuolių tapti daugiau pasitikinčiais savimi, įgijusiais naujų įgūdžių, ir išmokti vertinti kultūrų įvairovę.

Norėdama sužinoti, ką patyrė dalyviai, Europos Komisi-

jos Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinio direktorato iniciatyva buvo pradėta kampanija, kurioje savanorių prašyta pasidalyti savo istorijomis. Ši iniciatyva sulaukė neįtikėtino atsako – 1 620 liudijimų. Kiekvienas jų pabrėžė, kiek daug naudos galima gauti prisijungus prie vienos iš šių programų.

Ahmetas iš Turkijos: į Bulgariją vedė „YouTube“ įkvėpimas

Ahmetas Çolak, gyvenantis Turkijoje, apie „Europos solidarumo korpusą“ sužinojo žiūrėdamas vaizdo įrašus „YouTube“. Jis jau buvo svarstęs apie savanorystę ir netrukus pateikė paraiškas keliems projektams, kuriems reikėjo savanorių nedelsiant. Greitai jis buvo pakviestas prisijungti prie vieno projekto Bulgarijoje. Kupinas entuziazmo jis išvyko į nedidelį istorinį miestelį – Petričą.

„Lankėmės mokyklose ir pasakojome apie „Erasmus+ Youth“ programą, – pasakojo Ahmetas. – Ten sutikome daug vietos žmonių ir užmezgėme gražių draugysčių.“

Pagrindinė komandos užduotis buvo dirbti vietos muziejuje. Ahmetas padėjo organizuoti nuotraukų konkursus, žaidimus

ir prizus. Jo draugas kūrė plakatus, o Ahmetas buvo atsakingas už socialinių tinklų komunikaciją. Apmąstydamas patirtį, jis pastebėjo, kad jo požiūris į gyvenimą pasikeitė – jis pradėjo matyti platesnį vaizdą.

Silvana iš Bosnijos ir Hercegovinos: pirmas kartas toli nuo šeimos

22 metų Silvana Šavrljuga, kilusi iš Bosnijos ir Hercegovinos, taip pat dalyvavo „Europos solidarumo korpuso“ projekte, kuris ją nuvedė į Acheną, Vokietijoje. Ten ji dirbo su žmonėmis, turinčiais negalią. Tai buvo pirmas kartas, kai ji gyveno toli nuo šeimos, tačiau Silvanai patiko užmegzti glaudžius ryšius su kolegomis ir patirti kasdienybę – nuo sausainių kepimo iki skalbinių lankstymo.

Laisvalaikį ji spėjo ir pakeičiauti: su darbo komanda aplankė Eifelio regioną, istorinį Alfeldo miestą (Leine) Vokietijoje bei Tivoli stadioną Austrijoje.

Maria iš Italijos: profesinis augimas Ispanijoje

Po trijų mėnesių savanorystės Malagoje, Ispanijoje, Maria iš Italijos teigia, kad visi turėtų su-

dalyvauti „Europos solidarumo korpuse“. Ji dirbo komunikacijos komandoje, kur turėjo galimybę naudotis profesionalia įranga – fotografavo, filmavo, kūrė grafinį turinį socialiniams tinklams.

„Dirbau nuostabioje komandoje, patobulinau anglų ir ispanų kalbų įgūdžius bei labai paaugau ir asmeniškai, ir profesinėje srityje“, – sakė Maria.

Ji pabrėžė, kad dalyvavimas programoje ne tik padeda sukaupti įgūdžių ir pasitikėjimo būsimoje karjeroje, bet ir leidžia atrasti kitą šalį, turint ribotą biudžetą.

Ir tu gali tapti istorijos dalimi

Jeigu ir tu nori patirti gyvenimą keičiančią kelionę, apsilankyk „Erasmus+ Youth“ ir „Europos solidarumo korpuso“ platformose. Ten rasi savanorystės ir solidarumo projektų visoje Europoje, trunkančių nuo kelių savaikių iki 12 mėnesių.

Taip pat sek naujienas Europos jaunimo portale, kad būtum visada informuotas apie galimybes, skirtas jaunimui Europoje.

Daugiau skaitykite: https://youth.europa.eu/go-abroad/volunteering/over-1600-young-europeans-share-their-eu-youth-programme-experiences_en

Langas į pasaulį – solidarumo degalai

Fathi, Belgija, 23 metai

„Išvykti į kitą šalį, kad galėtum pats padėti kitiems – tai mane labai sužavėjo.“

Fathi F.F. Ali kilęs iš Palestinos. Jau keletą mėnesių jis savanoriauja organizacijoje „Palestina Solidariteit“ Antverpene per Europos solidarumo korpuso programą.

Trumpai apie Fathi

Man 23-eji, esu iš Nabluso miesto, esančio Vakarų Krante. Gyvenau su savo šeima. Mano mama yra policijos pareigūnė, o tėvas dirba ligoninėje. Esu išsilavinęs kompiuterių inžinierius, bet neturėjau darbo. Tad padėdavau namuose: rūpinausi geriamuoju vandeniu. Tą vandenį reikėdavo pirkti kitur, o kadangi neturėjome automobilio, nešiodavome jį pėsčiomis. Dviraičiai mūsų regione netinka – jie ne sprendimas.

Įtampas kupina aplinka

Kai baigiau universitetą, pradedė karas. Vos atsikėlęs ryte, žiūrėdavau į telefoną, kad sužinočiau, kas vyksta. Daugelis mano draugų buvo prastai informuoti. Per „Telegram“ palaikydavome ryšį, informuodavome vieni kitus. Bet reikėjo būti atsargiems: kiekviename patikros punkte tikrindavo telefonus. Jeigu turėdavai „Telegram“, tai jau kėlė įtarimą.

Europos solidarumo korpusas

Norėjau matyti daugiau pasaulio – ne tik tai, ką rodo mano telefonas ar kompiuterio ekranas. Todėl pradėjau mokytis anglų kalbos ir ieškojau galimybių įgyti tarptautinės patirties. Keli mano draugai dalyvavo „Erasmus+“ programoje – keliavo į tokias šalis kaip Italija ir grįžo su visai kitu požiūriu. Mane labai traukė mintis nuvykti į kitą šalį ir ten kažką prasmingo nuveikti

dėl kitų. Taip atradau Europos solidarumo korpusą ir pradėjau ieškoti vietų, kur galėčiau savanoriauti.

Savanoris Belgijoje

Mano diena Belgijoje visiškai kitokia. Kiekvieną rytą anksti keliuosi, pusryčiauju ir važiuoju autobusu į „Palestina Solidariteit“ biurą Antverpene. Po ilgos darbo dienos grįžtu į Rupelmondą, pas belgų šeimą, kuri mane svetingai priėmė. Jie labai malonūs ir pagarbūs – esu jais sužavėtas. Savaitgaliais planuojame, ką galime nuveikti kartu.

Turiu čia dviratį, ir tai – nuostabu! Galiu nuvažiuoti į kaimą, į mečetę ar tiesiog nusipirkti skanų sumuštinį. Kartais važiuoju dviračiu net tris valandas po gamtą ir visiškai pamirštu savo rūpesčius. Čia jaučiuosi saugus ir laisvas. Dėl to augs mano pasitikėjimas savimi.

Patirtis, kuri turi poveikį

Mano veikla kaip savanorio puikiai atitinka organizacijos tikslus ir mano įgūdžius. „Palestina Solidariteit“ remiasi savanorių žiniomis. Naudodamas savo IT žinias, galiu konkrečiai prisidėti – atnaujinti ir profesionalizuoti organizacijos interneto svetainę.

Dirbdamas su žmonėmis iš skirtingų kultūrų, geriau pažįsti save, tampa drąsesnis. Patekau į profesionalią aplinką, šiltą organizaciją su draugiškais kolegomis. Tai pakeitė mano mąstymą ir požiūrį į pasaulį. Palestinoje sunku ką nors planuoti ar tikėti situacija – niekada nežinai, kas bus rytoj. Belgijoje – tai panašu į lietu: jis gali pasirodyti bet kurią dieną.

Tarptautinės galimybės

Tokių programų kaip „Erasmus+“ ir Europos solidarumo

korpusas svarbos negalima nuvertinti. Jos atveria tikras duris. Konkretus pavyzdys: vienam palestiniečiui draugui buvo atsisakyta išduoti vizą į Ispaniją. Man, kaip Europos solidarumo korpuso dalyviui, buvo suteikta viza į Belgiją.

Todėl mums reikia keisti mąstymą, kuris formavosi 75 metus konflikto sąlygomis. Tai galime pasiekti šviesdami naujas kartas. Tam gali prireikti laiko, bet tai, ką mokomės iš vadovėlių, veikia mūsų požiūrį į kitus. Turime tikėti teisine sistema. Kai įvyksta nusikaltimai, kaltininkai turi stoti prieš teisumą, o ne tapti keršto taikiniu. Ta siena turi išnykti, o smurtą turime pakeisti taika.

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/stories/vensterop-de-wereld-brandstof-voor-solidariteit_en

Metai, pakeitę Briuselį – ir mane

Metai savanorystės Briuselyje

By Francisco Conde Sánchez - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=35187657>

Benoît, Belgija

„Norėjau lengvesnių metų po penkerių metų studijų, kartu siekiau atrasti naujų dalykų apie save, turėti progą sutikti naujų žmonių ir patobulinti savo anglų kalbą.“

Pasirinkau išvykti metams kaip Europos solidarumo korpu-

mokymas, aplinka...).

Atsirado galimybė keliauti po mano magistro studijų socialinių ir medicinos-socialinių projektų vadyboje, kurias baigiau Paryžiaus Universitete-Cité. Norėjau lengvesnių metų po penkmečio studijų, atrasti naujų dalykų apie save, turėti

progą sutikti naujų žmonių ir patobulinti savo anglų kalbą. Per Europos savanorystės programą galėjau turėti progą keliauti įgyjant naujos patirties, ir taip rasti alternatyvą „Erasmus semestru“, kurio neturėjau galimybės atlikti studijų metu.

ESK yra puiki galimybė, nes suteikia daug privalumų (apmokamas būstas, išmoka, apmokėtos kelionės pirmyn ir atgal). Taip radau savanorystės misiją organizacijoje „Caritas Flandres“ (katalikiška pagalbos organizacija), įsikūrusioje Briuselyje (prancūziškai ištariama ir „BruSSelles“!), švietimo programoje, skirtoje romų ir keliaujančiųjų bendruomenių vaikams. Viena mano misijos dalis – pamokų ruošimas pagrindinėje būstinėje Briuselyje, o su dviem kolegomis mes vykstame tiesiai į bendruomenės mokyti raštingumo pagrindų.

Šis švietimo projektas – naujoviškas, tai eksperimentas Fla-

mandų regione. Mes prisidedame prie jo plėtros (ieškome naujų šeimų, naujų savanorių...). Tad be darbo su žmonėmis „vietoje“, tai ir projektų valdymas, kuriame galiu taikyti tai, ko išmokau studijose. Aš nesigailiu dėl šio pasirinkimo!

Kalbant apie naują gyvenimą – Belgija yra labai maža ir tankiai apgyvendinta šalis (11 milijonų gyventojų, apie 34 000 km²). Kad būtų aiškiau – jos plotas beveik atitinka Bretanės regiono dydį. Tai turi savo privalumą: labai lengva keliauti tarp miestų!

Siekiant palengvinti integraciją, nauji Europos savanoriai dalyvauja įvadinėje savaitėje, kurioje vyksta seminarai. Tai leidžia susipažinti su kitais jaunuoliais, turinčiais tokį pat statusą. Taip susidraugavau su žmonėmis iš Briuselio, Leveno, Gento, ir jau spėjau aplankyti jų miestus.

Briuselis – Europos sostinė.

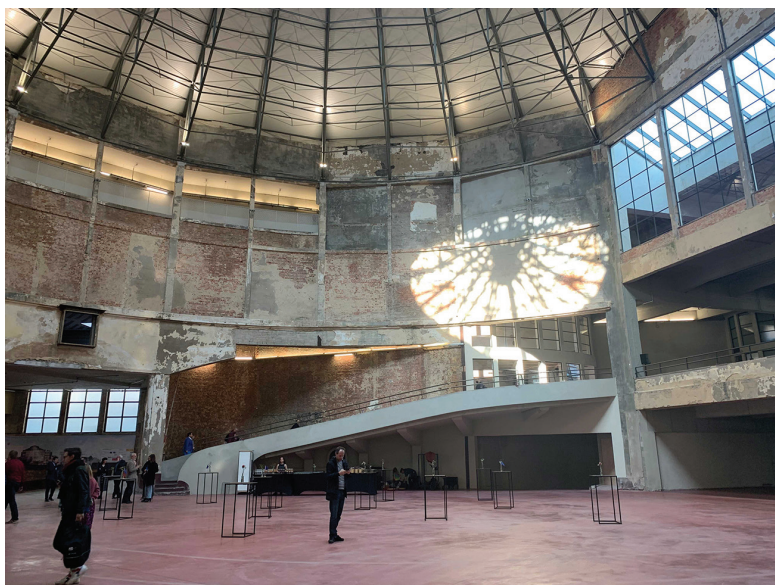
Taip pat ir dėl savo geografinės padėties – jis ribojasi su keliomis šalimis (Prancūzija, Nyderlandais, Anglija, Liuksemburgu, Vokietija...). Tad labai paprasta keliauti į kitus Europos miestus! Pavyzdžiui, man pavyko aplankyti Liuksemburgą – ten nuvykau aplankyti draugo, kurį sutikau studijų Paryžiuje metu.

Belgijoje muziejai jaunimui ir/arba studentams nėra nemokami. Tačiau už 60 € per metus, „Museum Pass“ leidžia lankytis įvairiuose Belgijos viešuosiuose muziejuose tiek kartu, kiek tik norite. Tai labai naudinga muziejų mylėtojams, norintiems pažinti šalį!

Kino mėgėjams siūlomas „Cinéville“ pasas – už 18,50 € per mėnesį galima neribotai žiūrėti filmus pasirinktose Briuselio kino salėse!

Daugiau informacijos: https://youth.europa.eu/stories/un-de-volontariat-bruxelles_en

Žiemos cirkas Gente: nauja miesto traukos vieta

Anksčiau apleistas Žiemos cirkas Gente, Belgijos flamandų regione, buvo paverstas kultūros, verslumo ir inovacijų centru, finansuojamu ES projekto. Bendras pastato plotas viršija 6 000 m² – jame įrengta požeminė 500 vietų koncertų salė ir 4 350 m² bendradarbiystės bei biurų erdvių kūrybinėms ir technologinėms pradedančiosioms bei augančioms įmonėms. Buvusi 1 200 m² cirko arena yra viso komplekso centrinė dalis. Pastate taip pat veiks kavinė, restoranai, terasa-baras ir parduotuvė.

„Nuo 2023 m. pastatas turėtų tapti naujuoju mūsų miesto traukos centru. Įspūdinga centrinė aikštė, pasiekiamą pro trisėjimus, taps pulsuojančia širdimi. Taip pat numatyta vietos kavinei, restoranui, parduotuvei ir skaitmeninių inovacijų bendrovių biurams“, – sakė Sami Souguir, miesto plėtros tarybos narys ir „Sogent“ pirminkas.

Viešosios paskirties erdvės apima susitikimų kambarius ir studijų buvusių arklidžių vietoje, konferencijų salę buvusios scenos vietoje bei poilsio zoną ten, kur anksčiau buvo alyvos keitimo duobės – pastatas po cirko uždarymo buvo naudotas kaip garažas.

Naujas įėjimas įrengtas Miriam Makebaplein aikštėje, be jau esamų įėjimų Lammerstraat ir Sint-Pietersnieuwstraat gatvėse. Iš Lammerstraat lankytojai įeina per restauruotą buvusią automobilų saloną, o rampomis pastato viduje patenkama į Platteberg gatvę.

Laisvalaikio erdvė

Pastatytas 1885 m. Žiemos

cirkas ištisus metus priimdavo cirkus ir teatro pasirodymus iki 1920 m., kai buvo nuniokotas gaisro. Likusios stovinės konstrukcijos dalys buvo įtrauktos į naują pastatą, baigtą 1923 m.

Po Antrojo pasaulinio karo cirkas buvo paverstas garažu. Arena buvo pakeista betono konstrukcija su rampų sistema, leidžiančia automobiliams užvažiuoti iki pat pastato viršaus. Garažas buvo uždarytas 1978 m., o pastatas du dešimtmečius buvo naudojamas kaip senovinių automobilių sandėlis, po to liko beveik tuščias.

Renovacija dviem etapais

2005 m. Gento miesto iniciatyva įsigytas Žiemos cirkas buvo įtrauktas į plataus masto miesto atnaujinimo projektą „De Krook“. 2008 m. buvo atlikti techninės priežiūros darbai, o 2011 m. surengtas renovacijos dizaino konkursas.

Pirmojo renovacijos etapo metu buvo sutvirtinti pamatai, įrengta kanalizacija ir energijos infrastruktūra, atlikti struktūriniai požeminių lygių darbai.

Antrame etape buvo renovuotos fasadų dalys, įrengta techninė įranga bei parengtos viešosios erdvės ir koncertų salė.

Buvusi arena bus atvira lankytojams dienos metu ir joje vyks parodos bei mugės. Po jos grįdimis įrengta anglies dvideginio neišskirianti šildymo sistema, pagrįsta giluminiu geoterminiu energijos kaupimu – iš grunto paimama energija naudojama pastato šildymui ar vėsinimui.

Bendra investicija ir ES finansavimas

Bendra projekto „Žiemos cirko Gente miesto atnaujinimo projektas“ investicija siekia 3 467 480 EUR, iš kurių 1 352 317 EUR skyrė Europos regioninės plėtros fondas per Flandrijos veiksmų programą 2014–2020 m. laikotarpiui. Ši investicija patenka į prioritetą „Prisitaikymo prie klimato kaitos skatinimas“.

Daugiau informacijos: https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/wintercircus-ghent-a-new-urban-hotspot_en

Antverpeno rotušė

Own work assumed (based on copyright claims)., CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1603138>

Antverpeno rotušės restauracija sustiprina jos, kaip politinės ir administracinės miesto širdies, funkciją. Taikant holistinį ir techniškai pažangų metodą, projektas pagerino pastato prieinamumą visuomenei ir tvarumą, kartu išsaugodamas UNESCO saugomą renesanso laikų paminklą ateities kartoms.

Antverpeno rotušė, pastatyta 1565 m., yra vienas pirmųjų renesanso laikų civilinės paskirties pastatų Šiaurės Europoje. Ji yra UNESCO pasaulio paveldo sąraše įrašyto Belgijos ir Prancūzijos varpinio tinklo dalis ir išlieka administraciniu bei politiniu miesto centru. Neseniai atliktą restauraciją organizavo Antverpeno miestas bendradarbiaudamas su HUB ir Origin Architecture & Engineering. Darbai leido išsaugoti pagrindinę rotušės funkciją, kartu sprendžiant dešimtmečius kauptas konstruk-

cines ir technines problemas.

Projektas buvo grindžiamas praktiška ir istoriniu požiūriu pagrįsta strategija, paremta nuodugniais tyrimais, įskaitant dendrochronologiją (medienos datavimą), medžiagų testavimą ir 3D lazerinį skenavimą. Funkciniai, tvarumo ir paveldo iššūkiai buvo spęsti išsamiai, per visapusišką projektavimo procesą. Restauracijos darbai vyko 2018–2022 m.

Iškilmingiausias pastato aukštas, vadinamas „Schoon Verdiep“, buvo kruopščiai atkurtas – restauruoti puošnūs sietynai, dekoratyviniai židiniai, auksu dengtos odos sienų apmušalai ir sienų tapyba, pasitelkus tradicinius amatus ir grįžtamojo konservavimo metodus.

Pusiausvyra tarp tęstinumo ir inovacijų

Buvo atverti istoriniai įėjimai, o pagrindinis įėjimas perkeltas į Grote Markt pusę, taip sustiprinant pastato kaip miesto simbolio statusą. Trečiasis aukštas ir palėpė, anksčiau beveik nenaudoti, dabar pritaikyti šiuolaikiniais biurams, kuriuos palaiko subtilūs plieniniai perdengimai ir energiją taupiančios sistemos. Centrinę

laiptinę užbaigia naujas stiklinis kupolas, kuris įleidžia dienos šviesą į pastato vidų ir suteikia erdvę šiuolaikiniam menui.

Du stikliniai paviljonai ant stogo įleidžia natūralios šviesos į viršutinius aukštus, išlaikydami pastato struktūrinį ritmą.

Tvarumas kaip pagrindinis principas

Tvarumas buvo kertinis viso projekto principas. Restauracija pasiekė BREEAM Very Good įvertinimą – retas pasiekimas istoriniams pastatams. Tai buvo įmanoma dėl dinamiškų energijos modeliavimo simuliacijų, tvaraus vandens valdymo, grįžtamųjų ŠVOK sistemų bei biologinės įvairovės sprendimų, įskaitant vabzdžių buveines ir žaliuosius stogus. Naudotos medžiagos, kiek įmanoma, buvo perdirbtos, o sistemos suprojektuotos taip, kad būtų lengva jas pritaikyti ateityje – pavyzdžiui, prijungiant prie vietinio centralizuoto šildymo tinklo.

Restauracija buvo finansuota iš 29 mln. eurų biudžeto, apie 60 proc. statybų išlaidų subsidijavo Flamandų nekilnojamojo paveldo agentūra. Nepaisant COVID

pandemijos sukeltų vėlavimų, projektas buvo įgyvendintas laiku, iš anksto atlikus galimybių tyrimą, kuris padėjo planuoti kiekvieną etapą – nuo koncepcijos iki įgyvendinimo.

Gyvas miesto simbolis

Nuo atidarymo 2022 m. birželį, Antverpeno rotušė jau priėmė daugiau nei 65 000 lankytojų, siūlydama ekskursijas, parodas ir viešus renginius. Pastatas dabar visiškai pritaikytas lankytojams, išlieka veikiančia miesto rotušė, bet kartu ir gyvybinga vieša erdvė. Išlaikydami istorines funkcijas ir atliepdami šiuolaikinius poreikius, projektas tampa pavyzdžiu, kaip kūrybiškai pritaikyti paveldo pastatus visoje Europoje.

„Ši pavyzdinė XVI a. rotušės restauracija puikiai suderino konstrukcinę išsaugojimą ir energinį efektyvumą, išlaikydama pastato istorinę miesto paskirtį. Projektą įgyvendino labai profesionali komanda – tai pabrėžia vietos valdžios atsakomybę už Europos kultūrinio paveldo apsaugą ir sklaidą.“

Daugiau informacijos: <https://www.europeanheritageawards.eu/winners/antwerp-city-hall/>

Hôtel Solvay

Hôtel Solvay – vienas žymiausių Briuselio Art Nouveau architektūros paminklų, suprojektuotas Victorio Horta. Pastato restauracija išsprendė rimtas konstrukcines ir hidroizoliacines problemas. Derinant tradicinius amatus su techninėmis naujovėmis, šis projektas tampa įkvėpiančiu pavyzdžiu, kaip Europoje išsaugoti paveldą ir užtikrinti tvary jo priežiūrą.

Hôtel Solvay, esantis Briuselio istoriniame centre, yra vienas labiausiai vertinamų Belgijos Art Nouveau stiliaus kūrinių. Pastatas, sukurtas belgų architekto Victorio Horta Solvay šeimai, baigtas statyti 1903 m., o nuo 2000 m. įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą.

Po daugiau nei 30 metų nuo paskutinės rimtos intervencijos pastatas pradėjo aiškiai rodyti kritinio nykimo ženklus – ypač fasadas ir stogas. Tai paskatino skubiai imtis konservavimo darbų.

Restauracija 2022–2024 m.

Projektas buvo sutelktas į šias

sritis: Euville klinties, dekoratyvinės ketinės apdailos, ažuolinės dailidės darbų bei vitražų restauravimą. Konstrukciniai ir dekoratyviniai metalo elementai buvo išardyti, apdoroti cinko danga ir surinkti iš naujo, laikantis autentiškų technikų. Ikoniškos trimatės balkono grotelės buvo atstatytos dalimis.

Natūralaus šiferio stogas ir dvi didelės švieslangu angos buvo visiškai atnaujintos, siekiant užtikrinti hidroizoliaciją ir pagerinti šilumos izoliaciją. Taip pat įdiegta nauja klimato kontrolės sistema, valdoma stogo oro stotelės – ji reguliuoja šilumą auto-

matiškai atidarydama ar uždarydama švieslanguis.

Technologijos ir paveldas

Intervencijoms planuoti naudoti 3D modeliavimas ir struktūrinės analizės, ypač tokiose sudėtingose vietose kaip išlenkti langai. Šios restauracijos etapai buvo kruopščiai dokumentuoti, sukuriant išsamų techninį archyvą būsimai priežiūrai ir kitiems Art Nouveau pastatų restauracijos projektams. Stratigrafiniai tyrimai ir medžiagų analizės atskleidė naujų įžvalgų apie Horta pirminius projektavimo principus.

Nuo privačios rezidencijos iki muziejaus

Iš pradžių buvęs privatus namas, pastatas vėliau buvo mados namų „Valens“ būstinė. 2021 m. jam buvo suteiktas muziejaus

statusas. Nuo tada Hôtel Solvay aplankė daugiau nei 100 000 lankytojų. Kaip kultūrinis orientyras miesto centre, jis sustiprina Briuselio, kaip Art Nouveau gimtinės, reputaciją.

Meistrystė ir viešas įsitraukimas

Restauracijos darbus atliko daugybė amato meistrų: akmenskaldžiai, metalo apdirbėjai, staliai, šiferio stogdengiai ir vitražų kūrėjai. Projekte dalyvavo ir mokiniai bei pameistrai, kurie įgijo praktinių įgūdžių bei dalijosi patirtimi ekskursijų metu.

Projektas buvo finansuotas 80 proc. Briuselio – sostinės regiono lėšomis ir 20 proc. – nuosavomis pastato savininko Alexandre Wittamer lėšomis, kurio ilgalaikis įsipareigojimas užtikrina viešą prieinamumą ir išsaugojimą.

Restauracijos sklaida

Darbų metu organizuotos viešos ekskursijos, akcentavusios konservavimo metodus, studentų vizitai ir aktyvi komunikacija per socialinius tinklus. Todėl Hôtel Solvay restauracija tampa nauju standartu saugant Europos Art Nouveau paveldą.

„Hôtel Solvay restauracija – tai UNESCO saugomo Art Nouveau paminklo jautrus atnaujinimas, derinantis kruopštų išsaugojimą ir subtilius šiuolaikinius sprendimus“, – pažymėjo apdovanojimų žiūri.

„Organizuodami viešas ekskursijas restauracijos metu, projekto vykdytojai pagerbė meistrų darbą ir sustiprino architektūros paveldo vertės suvokimą visuomenėje.“

Daugiau informacijos: <https://www.europeanheritageawards.eu/winners/hotel-solvay/>

Leidėjas: Linale s.r.o, redaktorė Lineta Žalaitė, www.europospulsas.lt, info@europospulsas.lt, išsina kas savaitę.

Už visą turinį „Europos pulse“ atsakingi tik autoriai ir jų nuomonės nebūtinai atspindi Europos Sąjungos poziciją. Europos Sąjunga negali būti už jas atsakinga.